

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

75. An infans moribundus sit baptizandus in qualibet minima parte sui corporis, v. g. Capillorum, unguium, pellis, quam Medici Secundinam appellant, digiti, &c. Et an vero, si puer evaserit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

9.9. art. 11. Suarez tom. 3. in 3. part. q. 68. art. 11. Valent tom. 4. diff. 4. q. 1. punct. 2. Alphons. Vivald. in Candelabro aur. p. 1. n. 16. Victoria in sum. q. 3. 2. Gabriel in 4. diff. 4. q. 2. art. 3. dub. 2. & Coninch. de Sacram. q. 68. art. 11. n. 90. Nam in tali casu reperitur omnia essentialia ad Baptismum requisita, nempe ablutio cum debita forma verborum.

3. Ad argumentum verò Comitoli, & aliorum respondetur, ut quis possit per Baptismum renasci, sufficit, ut ea precedat natiuitas, quia quis de non homine fit homo, modò possit lavari, ut patet in iis, qui tantùm manum exerunt, aut excantantur ex utero matris mortuæ, quo casu non nascerentur naturaliter. Ergo cum dicitur debere hominem prius nasci ex utero matris, vel ex parte antequam baptizetur, hoc non est intelligendum de propria natiuitate. Quicumque enim ratione fieri possit, ut abluatur, id satis erit ad valorem Baptismi, etiam si propria natiuitas humana non precedat, quia substantia sacramenti consistit in ablutione cum debita forma verborum; quæ quidem substantialia, ut diximus, adfunt in nostro casu.

RESOL. LXXIII.

An mulier condemnata ad mortem possit prius secari, si adsit periculum, ne ex aliquo morbo ante partum una cum prole moreretur, & spes adsit, ut infans hoc modo possit baptizari?

Et an saltem mortua matre statim secanda sit, ut puer baptizari possit, si adhuc vivat?

Et notatur non licere matri consentire se adhuc vivam secari ad hunc effectum.

Et aduertitur in supra dicto casu differendam esse executionem sententiæ, donec mater pepererit? Ex p. 2. tr. 15. & Milc. 1. Ref. 44.

§. 1. Notandum primò ex Coninch. de Sacram. tom. 1. q. 66. art. 7. dub. 2. n. 75. secundum communem sententiam DD. non licere matri consentire se adhuc vivam secari, ut possit puer baptizari, quia illa sectio esset directæ occisio matris, mortua autem statim secanda est, ut puer baptizari possit, si adhuc vivat.

2. Notandum secundò ex Covarr. lib. 4. var. resol. cap. 4. Reginald. Vivald. Barthol. ab Angelis, Victoria, & aliis, quos citat, & sequitur Bonac. de Sacram. diff. 2. q. 2. punct. 6. n. 9. si mater gravida per iudicis sententiam damnetur ad mortem, differendam esse executionem sententiæ, donec mater pepererit. His notatis ad propositam questionem negative respondet Comitoli in resp. mor. lib. 1. q. 14. n. 2. & Malder. in 2. 2. tr. 3. c. 1. dub. 16. nam in maximum discrimen partus adduceretur, si è viventis matris utero excidendus esset.

3. Sed Agidius de Coninch. de Sacram. tom. 1. q. 68. art. 11. n. 92. asserit hoc fieri posse, ait enim: Si aliqua mulier esset merita mortem, & ad eam iam condemnata, essetque periculum, ne ex aliquo morbo ante partum, una cum prole moreretur, posset servato juris ordine prius secari, si esset spes, fore ut proles hoc modo posset baptizari. Ratio est, quia in hoc facto, nihil fit contra ullum jus. Hanc sententiam prius docuerat Suarez in 3. part. tom. 3. q. 68. art. 11. Ad argumentum Comitoli respondetur hanc opinionem tunc esse practicandam ex mente Suarez, in quem ipse tacito nomine impugnat, quando spes sit infansem non esse mortuam.

Tom. I.

RESOL. LXXIV.

An mater ad mortem condemnata, si morbo lethali corripiatur, liceat secari, ut infans etiam mortuus baptizetur? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 13.

§. 1. * AD hanc questionem affirmativè respondet Ochagavia de Sacram. de Bapt. q. 4. n. 6. ubi sic ait: Neque mater etiam volens esset secanda, & aperienda, etiam si in articulo mortis, ut filius eruatur, & baptizetur, quia non sunt facienda mala, &c. si tamen esset ad mortem damnata mater, essetque periculum ne ex aliquo morbo ante partum una cum prole moreretur, posset servato juris ordine prius secari, si esset spes quòd proles hoc modo baptizaretur. Ita ille, qui citat Suarez & Coninch. alibi à me citatos in 1. p. tract. 1. Miscel. resol. 44. Quibus etiam addo Joan. Præposit. in 3. p. q. 66. art. 8. dub. 3. n. 93. & Layman. lib. 4. tr. 2. cap. 3. n. 2.

2. Non desinam tamen hic adnotare contrariam sententiam docere Episcopum Moscolium in summ. tr. 2. c. 2. n. 2. ubi sic ait: [Estando la madre preñada y condenada à muerte, el derecho civil dispone que no se execute la sententia hasta despues del parto, y si por alguna grave enfermedad, ó por razon del mal parto esta en peligro declarado de muerte, y los medicos dizen; que no puede vivir en ninguna manera se ha de abrir, para sacar fuera la creaura, aunque no hayan faltado algunos Doctores, que digan lo contrario.] Ita ille.

RESOL. LXXV.

An infans moribundus sit baptizandus in qualibet minima parte sui corporis, v. g. Capillorum, unguium, pelli, quam Medici Secundinam appellant, digiti, &c?

Et an vero, si puer evaserit periculum, esset saltem sub conditione repetendus baptismus?

Et cum puer est in mortis articulo, an possit baptizari cum forma dubia, si nemo adsit, qui sciat certam formam? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 4.

§. 1. Respondeo affirmativè cum Basilio Pontio de Marim. lib. 4. c. 25. n. 7. Ochagavia de Sacram. tr. unic. de Bapt. q. 4. n. 3. ubi sic asserit: Ablutio cuiuscumque partis etiam minimæ, sufficit ad hoc ut sacramentum Baptismi valeat. Probatur, quia illa ablutio sufficit ad rationem baptismi; per quam homo absolute, & simpliciter dicitur ablutus, seu tinctus; sed contingente aqua quamlibet minimam partem hominis, homo dicitur simpliciter lotus, & tinctus; ergo ablutio cuiuscumque minimæ partis sufficit ad valorem baptismi; quæ doctrina adeò extendenda est, ut ad valorem baptismi sufficiat aquam contingere tantùm capillos, ut notantur Sotus in 4. dist. 3. quest. unic. art. 7. §. 3. arg. & Valquez tom. 2. in 3. part. dist. 146. Non quia capilli vivant, cum non augeantur per intus sumptionem, ut loquuntur Philosophi, disputantes de augmentatione viventium, qua ratione augentur viventia; sed augentur per iuxta positionem, sicut augentur omnia non viventia, sed ex eo capillorum ablutio satis apta ad baptismum indicatur, quia illi reputantur tanquam partes hominis: unde illis ablutis homo simpliciter dicitur ablutus. Ob quam etiam rationem, si aqua

E Baptismi

* Sup. hoc in §. 1. Refol. not. seq. & in aliis §§. ejus annot.

Quæ hic est Ref. antecedens, & in alia Ref. ejus tertie not.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 2.

Sup. doctrina contenta in hac Refol. usque ad §. ult. in tom. 3. tr. 1. ex Ref. §. Primo ut in articulo.

Sup. his capillis in §. not præterita & cursum infra in §. seq. hujus Refol. post medium, & breviter in principio Ref. seq.

INTION
Opera
Tom. I. & II
E III

Sup. hoc prope finem Ref. seq. & lege §. not. prima huius Refolut. Et sup. hac secundinam §. Et licet. huius Ref. & in principio Refol. seq. & lege §. not. prima huius Refol. & in tom. 8. tr. 8. vide doctrinam Ref. 6.

Baptismi solum contingeret unguis, qui non vivunt, confiteretur verum baptismi sacramentum, & eodem modo iudico affirmandum puerum nascentem inclusum in pelle, quam Medici secundinam appellant, baptizari valide potest, etiam si aqua tantum eam pellem attingeret, quia pellex illa secundina reputatur veluti pars pueri, & veluti cutis eius, & ea lota puer dicitur lotus. Huc usque Ochagavia.

2. Et licet aliqui supradicta non esse vera contendunt, ut Villalob. in summ. tom. 1. tr. 5. diff. 4. n. 2. Zambran. de Sacram. Bapt. c. 1. dub. 1. n. 7. & seq. cum aliis, tamen concedendum est tempore mortis sic adhibendum esse Baptismum cum conditione, & ideo Joan. Præpos. in 3. p. q. 66. art. 8. dub. 3. n. 90. sic ait: Tempore necessitatis, quando major pars corporis aqua tingi non potest, estque periculum, ne infans alias decedat absque baptismo, potest sine ullo peccato in manu, pede, similique parte minori baptizari, imò & debet, quia nulla reverentia erga Sacramentum censetur committi, quod proximo alioquin perituro consulatur per medium probabile, quamvis incertum, cum melius sit puero tale medium adhibere, quod forte poterit prodesse, quam nullum; si tamen puer evaderet periculum, esset saltem sub conditione baptizandus, ne ejus salus magno periculo exponatur, si forte prior Baptismus fuerit invalidus. Idem dico de digito, licet de ea parte majus sit dubium, & aliqui asserentes de manu, negent de digito, quia ex ejus ablutione homo non videtur posse dici simpliciter abluui. Dico tamen, urgente necessitate, de qua supra, posse puerum in digito baptizari, si solus is appareret, propter sententiam variorum, quæ in re satis obscura non est improbabilis, transacta tamen periculo longè potiori in hoc casu repetendus erit baptismus. Idem dico de capillis. Ita varij, quamvis enim communi sententia Philosophorum non sint animati, sunt tamen hominis pars, & illis aspersis homo dicitur abluui; unde necessitate non occurrente parte certiore, potest in illis baptizari, qua transacta Baptismus, ut supra, est repetendus. Possent etiam involutus secundinis in necessitate baptizari, quia hujusmodi pellex, & tegumentum censetur pars hominis, & ea abluta homo censetur abluui. Et hac omnia docet Præpos. ubi supra, vide etiam Granad. de Sacram. in 3. p. controv. 4. tr. 1. disp. 4. n. 10. Hurtad. de Sacram. Bapt. disp. 1. diff. 6. Cabrer. de sacram. in 3. p. q. 66. art. 7. Moscol. in summ. tr. 2. c. 2. n. 1. Layman lib. 5. tr. 2. c. 3. n. 3. & me citato, Torrellanc. in pract. lib. 2. c. 4. n. 32.

Sup. his in §. not. prima huius Ref.

Sup. hoc infra in Refol. 28. & c.

Sup. hoc digito in Ref. seq. cursum ad medium, & finem, vel quia ait & in alio §. ejus not.

Sup. his capillis supra ad medium §. 1. huius Refol. & in aliis ejus not.

Sup. his secundinis in fine §. 1. huius Ref. & in aliis ejus an not.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. ex Ref. 3. §. Imo plus.

3. Notandum est etiam hic obiter, cum puer est in mortis periculo, posse baptizari eum forma dubia, si nemo adest, qui sciat formam certam. Ita Ochagavia tr. de Sacram. in gen. q. 5. n. 17.

RESOL. LXXVI.

An Baptismus collatus in extrema parte comæ, vel in secundina, si jam deflueret, & quasi penderet, sit validus?

Et supponitur Baptismus collatus in capillis, & super secundinam circumdantem corpusculum infantis esse validum.

Sed notatur, quod Baptismus collatus in capillis debet postea iterari sub conditione.

Et quid est dicendum, si aqua Bapt. solum contingeret unguis? Ex p. 10. tr. 16. & Mil. 6. Ref. 19. aliis 18.

§. 1. Suppono baptismum collatum in capillis, & super secundinam esse validum, sic ego

cum pluribus alibi docui, & Castrus Palanus tom. 4. Alibi in Re. tract. 19. punct. 4. num. 7. & 8. Sed difficultas est, si sol. præterea, & in alio §. ejus præterea not. & pro secundina, ibi §. gnanter in fine §. 1. & prope finem §. 1. dicitur Refol. & in tom. 8. tr. 8. vide doctrinam Ref. 6.

Alibi in Re. tract. 19. punct. 4. num. 7. & 8. Sed difficultas est, si aqua solum effunderetur super extremam partem capillorum pendentium ab utroque capitis lateris, & extra ipsum caput, quæ pars ab aliquibus ligari solet in crinem serica vitta, vel aliter. Casus est curiosus, & non passim obvius, & videtur prima facie affirmativè respondendum, quia sicut est pars corporis, & sicut vivit, & vegetat capillus brevis, ita & capillus longus, sed baptismus collatus in capillo brevi est validus, ut diximus, ita & baptismus collatus in ultima parte comæ pendentis. Sed ego negativè sententiæ adhareo, quam tuetur Dicastillus de Sacram. tom. 1. tr. 11. disp. 1. num. 52. & 53.

ubi sic ait: Capilli etiam si non vivant vita hominis, sunt tamen partes homini naturaliter conjunctæ, sicut etiam unguis, atque hoc satis esse, ut homo dicatur abluui, & aspergi per abluionem, & asperionem illarum partium; quod ego maxime verum puto, quando capilli breves, & detonsi ipsi capiti insunt; tunc enim magis mihi clarum videtur, quod homo illis ablutis, & aspersis dicatur lavari, aut aspergi, non tamen ita mihi certum apparet, quando capillamentum defluit usque ad talos, vel usque ad genua, aut furas, extrema tantum capillorum madefiant. Eodem modo notat Vasquez ex Rosella, & Silvestro, valere sacramentum quando infans recens natus baptizaretur in secundina, id est pellicula illa, in qua nasci solet; quamvis enim alioquin inclusus corio, si supra corium infunderetur aqua non valeret baptismus, nisi penetraret aqua usque ad carnes, juxta nuper dicta; tamen, quia secundina est veluti pars infantis etiam si illa non penetraretur, valebit baptismus. Verum ex hoc ipso confirmarem ego quod nuper dicebam de capillis, si enim pars quadam secundinæ non præcisâ à reliquis non circumdatet partem corpusculi, sed jam deflueret, & quasi penderet, durum mihi videtur, baptismum in illa parte defluente factum dicere esse validum, quamvis validum sit in parte inexistente, aut circumdante corpusculum: ergo pari ratione in extremo defluentis comæ, seu capillitij baptismus non erit validus: certe mihi valde dubium est, & multò mihi minus videtur Baptismus validus collatus in solis capillis, quam in manu, aut pede, & tamen plerique de illo valde dubitant, ut paulò post videbimus. Hucusque Dicastillus, cujus sententiam invenio novissimè firmatam ab Eminentiss. Card. Lugo in Resp. mor. lib. 1. dub. 1. n. 9. quia ait, ille si ablutio unius digiti pedis non sufficit ad baptismum, juxta communem sententiam, multò minus sufficit ablutio extremæ partis comæ pendentis, quæ minus videtur pertinere ad hominis complementum, quam digitus. Est autem magna differentia inter capillos illos, qui caput ipsum tegunt, & illos, qui ex capite pendent per humeros, qui certe non sunt capitis pars, nec qui illos tangit, dicitur caput tetigisse; quare nec qui illos abluui dicitur caput abluere. Secus dicendum est de illis, qui in capite sunt, & illud tegunt; sunt enim quasi pellex, & cutis externa ipsius capitis; quare sicut tangens cutem capitis, vel illam abluens; dicitur tangere, vel abluere caput, ita & qui capillos tangit, vel abluui. Quod à posteriori constare potest, quia si aliquis videret extremitatem solam comæ Petri ex humeris pendentis, & nihil aliud, non diceretur vidisse Petri caput; si tamen vidisset caput ipsum ita capillis coopertum, ut cutem, aut carnem non videret, adhuc diceretur caput vidisse: Unde apparet casarium pendentem ad humeros non esse partem capitis, sicut sunt capilli in ipso capite positi, &

Sup. hoc digito in Ref. præterea, §. 2. ad medium, verè. Idem dico de digito, & cursum in eo, §. 1. ex Refol. 3. §. Imo plus ut in articulo.